

Z żałobnej karty
Profesor Andrzej Lasota (11.01.1932 - 28.12.2006)

Dnia 28 grudnia 2006 r. odszedł od nas Profesor Andrzej Lasota, członek honorowy Polskiego Towarzystwa Matematycznego, członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk, członek czynny Polskiej Akademii Umiejętności, doktor honoris causa Uniwersytetu Śląskiego. W osobie Zmarłego nauka polska straciła wybitnego uczonego, nauczyciela licznych pokoleń matematyków, wspaniałego humanistę, Człowieka wielkiej życzliwości dla uczniów i przyjaciół.

Andrzej Lasota urodził się w Warszawie. Studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie: fizykę w latach 1951-1953, matematykę w latach 1953-1955. Studia matematyczne ukończył z wyróżnieniem, uzyskując stopień magistra nauk matematycznych w 1955 r. Jest uczniem prof. Tadeusza Ważewskiego. W 1960 roku otrzymał stopień doktora nauk matematycznych w IM PAN za rozprawę pt. *O pewnym problemie granicznym dla równania struny drgającej*, której promotorem był prof. T. Ważewski. W 1964 roku habilitował się na Uniwersytecie Jagiellońskim, na podstawie rozprawy: *O istnieniu i jednoznaczności rozwiązań nieliniowych równań różniczkowych i całkowych*. Wyniki zawarte w rozprawie zostały opublikowane w Biuletynie PAN. W 1972 roku został mianowany profesorem nadzwyczajnym nauk matematycznych, a w 1979 roku profesorem zwyczajnym. Profesor Lasota już w trakcie studiów, w 1953 roku rozpoczął pracę dydaktyczną na Uniwersytecie Jagiellońskim. Był zatrudniony kolejno, jako zastępca asystenta (1953-1956), asystent (1956-1961), adiunkt (1961-1964), docent (1964-1972), profesor nadzwyczajny (1972-1979), profesor zwyczajny od 1988 roku. W latach 1972-1975 pełnił funkcję Dziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii UJ, a funkcję Kierownika Zakładu Rachunku Prawdopodobieństwa pełnił w latach 1970-1976. Pracował: na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej jako profesor zwyczajny w latach 1986-1988; w Instytucie Matematycznym PAN, jako asystent w latach 1956-1962, od roku 1995, jako profesor

zwyczajny; w Instytucie Maszyn Matematycznych w Krakowie w latach 1967-1968, gdzie pełnił funkcję Kierownika pracowni.

W 1976 roku Profesor Lasota przeniósł się na Śląsk. Pracował na Uniwersytecie Śląskim do śmierci, z przerwą w latach 1986-1988. W latach 1978-2001 był Kierownikiem Zakładu Biomatematyki, a w latach 2001-2003 był Kierownikiem Zakładu Teorii Prawdopodobieństwa. Wypromował 20 doktorów, z których połowa została już samodzielnymi pracownikami naukowymi. W okresie pobytu na Śląsku Profesor Lasota został: członkiem korespondentem Polskiej Akademii Nauk (od 1983), członkiem rzeczywistym Polskiej Akademii Nauk (od 1994), członkiem korespondentem Polskiej Akademii Umiejętności (od 1997), członkiem czynnym Polskiej Akademii Umiejętności (od 2001). Od 1956 roku Profesor Lasota był członkiem Polskiego Towarzystwa Matematycznego. W latach 1981-1983 pełnił funkcję wiceprezesa tego Towarzystwa.

Za swoją aktywną działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną dostał Profesor Lasota wiele wyróżnień. Dowodem uznania dla osiągnięć naukowych Profesora są zaproszenia, jakie otrzymywał z wielu ośrodków matematycznych w świecie. Jako Visiting Professor pracował na uniwersytetach: we Włoszech w latach 1968, 1975, 1981, 1992, 1994, 1995, 1997 1999, 2000, 2001; w USA w latach 1969-1970, 1982-1983, 1991; w Kanadzie w 1979 i 1981 roku; w Oxfordzie w 1988 r. Dorobek Profesora jest duży. Opublikował około 140 prac naukowych w czasopiśmie matematycznych w kraju i za granicą, dwie monografie oraz 14 innych artykułów, w tym artykuły przeglądowe i eseje.

Profesor Lasota rezultatami wysokiej rangi wzbogacił każdą z licznych dziedzin, którymi się interesował. Między innymi:

- podał związek pomiędzy istnieniem i jednoznacznością rozwiązań nieliniowych równań różniczkowych zwyczajnych, cząstkowych i całkowych;
- sformułował twierdzenia o funkcjach uwikłanych dla funkcji nieróżniczkowalnych oraz podał zastosowania tego twierdzenia;
- wykazał, że w przestrzeniach Banacha istnienie rozwiązań równań różniczkowych o prawej stronie ciągłej jest własnością genericzną;
- rozwiązał problem Ulama, dotyczący istnienia miary niezmienniczej dla transformacji kawałkami monotonicznych;
- uzyskał odpowiednik alternatywy Fredholma w teorii nieliniowych operatorów przy użyciu techniki funkcji wielowartościowych;
- w rachunku prawdopodobieństwa odkrył metodę funkcji dolnej w operatorach Markowa, która okazała się mocnym narzędziem badania stabilności operatorów działających na gęstość;
- badając asymptotyczną stabilność operatorów Markowa zaobserwował - wspólnie z J. Myjakiem - nową klasę zbiorów, dla której przyjęto nazwę *semifraktale*;
- stosując matematykę w zagadnieniach biologicznych i medycznych zbudował - wspólnie z doc. M. Ważewską - model, który opisuje proces reprodukcji krwinek.

Zasługi Profesora Andrzeja Lasoty dla śląskiego środowiska naukowego są szczególnie wielkie. W uznaniu wybitnych zasług i osiągnięć Senat Uniwersytetu Śląskiego nadał, uchwałą z dnia 22.05.2001, Profesorowi Lasocie tytuł *Doctora honoris causa Uniwersytetu Śląskiego*. Walne Zgromadzenie Polskiego Towarzystwa Matematycznego w dniu 1 września 2003 roku nadało Godność Członka Honorowego Polskiego Towarzystwa Matematycznego Profesorowi Andrzejowi

Lasocie za wybitne osiągnięcia naukowe w dziedzinie matematyki i jej zastosowań, za osiągnięcia w kształceniu matematycznej kadry naukowej i zasługi dla Polskiego Towarzystwa Matematycznego.

Profesor Andrzej Lasota był niezwykłym Człowiekiem. Swoją wiedzę, zaangażowaniem zadziwiał uczniów, przyjaciół i znajomych. Będzie nam go bardzo brakowało.

Krystyna Skórnik, Prezes OG PTM